

Den hulkende sømand (2003)

Den suckande sjömannen

Itkevä merimies

The sighing seaman

Ensemble :: Kokoonpano	SATB+SATB
Duration :: Kesto	4 min
Publisher :: Kustantaja	Sulasol forthcoming :: tulossa
Text :: Teksti	Carl Barks / Sonja Rindom DA ? SV Sirkka Ruotsalainen FI
Premiere :: Kantaesitys	Hymnia Kammarkor / Flemming Windekilde Copenhagen, Denmark :: Kööpenhamina, Tanska xi.2003

The *Vandværker* (Waterworks) composition competition organized by the Hymnia chamber choir of Denmark in 2003 required its entries to have something to do with water, and to this end a selection of texts was posted on the choir's website to serve as a model or inspiration – though entrants were not obliged to select any of these texts. Among these texts was, perhaps mischievously, a couplet from a Donald Duck story by Carl Barks familiar to every Duck enthusiast in the Nordic countries. Back-translated from the Danish, it runs thus (it has to be back-translated because the original differs in content, which I will discuss shortly): "O, give me a grave under icy green wave / Where the sea only hears my sad sighs."

This seemed too good an opportunity to miss, and apparently other people thought so too, judging by the fact that at the premiere concert I was told by a choir member that there had been a large number of entries on this particular text! For me, there was little question of deciding how to treat the text. It almost immediately set itself as a Purcell-esque chaconne, and with hindsight I realized that this mournful character was how I had always imagined the song ever since I first read the story as a child. The quasi-Baroque setting prompted the bold step of leaving absolutely everything but the notes up to the performer, and hence there are no dynamics or other performance indications in the score.

The origin of the text is curious. As I noted above, Barks's original is very different. The story is entitled *The Screaming Cowboy*, and the song – of which we only ever see two lines – runs thus: "O bury me thar with my battered guitar / That's a-screamin' its heart out fer yew." Though conceived as a parody of the cowboy songs that were in fashion when the story was created, it in fact echoes a genuine traditional ballad that opens

Tanskalaisen Hymnia-kamarikuoron vuonna 2003 järjestämässä sävellyskilpailussa *Vandværker* (Vesiteoksia) kilpailuteoksilla piti olla jotakin tekemistä veden kanssa. Kuoron nettisivuille oli laitettu valikoima tekstejä ehdotuksiksi ja innoituksen lähteiksi, vaikka kilpailijoiden ei ollutkaan pakko käyttää nimenomaan näitä tekstejä. Tekstien joukossa oli kenties leikkimielisesti runonpätkä Carl Barksin tarinasta *Aku Ankka iskelmänikkarina*, joka on tuttu kaikille pohjoismaiden ankkafaneille: "Ja suo mulle hauta pohjassa meren, / kun vanhuuden peikko mun hyytävi veren." Tanskaksi tosin.

Tilaisuus tuntui liian hyvältä jättää käyttämättä, ja ilmeisesti jotkut muutkin olivat sitä mieltä, sillä kantaesityskonsertissa eräs kuoron jäsen kertoi minulle kilpailuun tulleen runsaasti teoksia kyseiseen tekstiin! Minulle ei ollut vaikeaa keksiä miten tekstiä pitää käsitellä. Se asettui lähes itsestään Purcellin tapaiseen chaconne-asuun, ja näin jälkiviisaasti saatoinkin todeta, että tällaisena karaktäärinä olin tämän laulun aina kuvitellutkin siitä asti kun ensimmäistä kertaa luin tarinan lapsena. Musiikin barokkimaisuus johti rohkeaan vetoon jättää aivan kaikki paitsi itse sävelet esiintyjien vastuulle, ja niinpä nuotissa ei ole dynamiikkaa eikä muitakaan esitysmerkintöjä.

Tekstin alkuperä on eriskummallinen. Barksin alkuperäinen teksti on hyvin erilainen kuin pohjoismaissa tunnettu käännös. Tarinan nimi on *The Screaming Cowboy* (Kirkuva karjapaimen), ja laulu – josta ei koskaan nähdä enempää kuin nämä kaksi säettä – kuuluu näin: "O bury me thar with my battered guitar / That's a-screamin' its heart out fer yew." (Oi, haudatkaa minut sinne kera kolhiintuneen kitarani, / joka kirkuu sinua sydämensä

with the words "O bury me not on the lone prairie". This, in turn (and this is where it gets strange), is a variation on a Victorian melodramatic poem by Rev. Edwin H. Chapin (1839) that begins "O bury me not in the deep, deep sea". So we are right back where we started. But *The Sobbing Sailor*, as the song (and the story) is known in the Nordic countries, was apparently invented by Danish translator Sonja Rindom, and I have no idea whether she was aware of these underlying layers.

The competition entry was originally in Danish, which is thus the first language here too. The Swedish version was easy to incorporate, but the Finnish version, though virtually the same in content, is metrically different. It thus took some twisting to make it fit, and Finnish speakers will unfortunately find one or two awkward places. As for the original English, I decided to keep this setting Nordic, since I cannot really see Barks's cowboy song paired with this music.

© 2004 by Jaakko Mäntyjärvi
This text may be quoted in programme notes or similar contexts provided the source is credited.

jmweb_dhs.pdf

03.vi.11
rev. 26.v.12

pohjasta.) Teksti on parodia cowboy-lauluista, jotka olivat suuressa muodissa tarinan luomisen aikoihin, mutta sen pohjana on aito kansanballadi, joka alkaa "O bury me not on the lone prairie" (Oi, älkää haudatko minua autiolle preerialle). Tämä taas (ja tässä asia alkaa käydä oudoksi) on variaatio viktoriaanisesta melodramaattisesta runosta, joka alkaa "O bury me not in the deep, deep sea" (Oi, älkää haudatko minua syvään mereen; Rev. Edwin H. Chapin, 1839). Näin olemme päässeet takaisin mereen. Mutta *Itkevä merimies*, kuten laulua Pohjoismaissa kutsutaan, oli mitä ilmeisimmin tanskalaiskääntäjä Sonja Rindomin keksintöä, eikä minulla ole aavistustakaan oliko hän perillä näistä tekstin kerrostumista.

Kilpailuteos oli alunperin tanskankielinen, ja siksi tanska on ensimmäisenä kielenä tässäkin laitoksessa. Ruotsinkielinen versio oli helppo saada mukaan, mutta suomenkielinen versio on metrisesti hieman erilainen. Sen sovittaminen musiikkiin vaati tiettyä pakottamista, ja tiettyjä epäluontevuuksia onkin havaittavissa. Päätin pitää tämän teoksen puhtaasti pohjoismaisena, sillä Barksin alkuperäistä cowboy-laulua en oikein voinut kuvitella tämän musiikin yhteyteen.

© 2004 Jaakko Mäntyjärvi
Tekstiä saa lainata käsiohjelmaa tai vastaavaa käyttöä varten kunhan lähde mainitaan.